

OHOSKE

Opettajan
ohjausosaamisen
kehittäminen

Yhdessä Ohjaamaan – seminaari
8.9.2022

Rahoittaa

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI
KASVATUSTIETEELLINEN TIEDEKUNTA
PEDAGOGISKA FAKULTETEN
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

OULUN
YLIOPISTO

Tampereen yliopisto

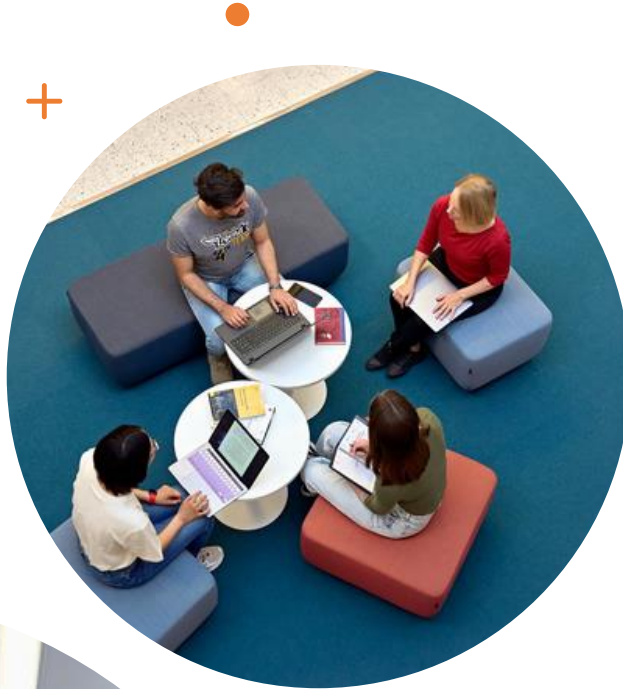

TURUN
YLIOPISTO

Yhteistyössä

PIKKUNORSSI

Opiskelijan oppimiselle ja toimijuudelle avautuva ja rajautuva tila

Maria Peltola, maria.peltola@oulu.fi

- Kehitys ja oppiminen vaativat sekä tilaa, että ohjaavaa struktuuria
- **Tilaa:** yrittää itse, ajatella, kokeilla, tutkia, tehdä päätöksiä, kieltäytyäkin -> Eli tilaa toimijuudelle
- Jos tilaa on liikaa, voi se luoda turvattomuutta, epävarmuutta ja vaikeuttaa uuden oppimista
- **Struktuuria:** Ohjeita, rakenteita, ohjaavia olosuhteita, tavoitteita ja aikomuksia, arvoja, muiden toimintaa, mallia -> Eli tilaa rajaavia elementtejä

(El'konin, 2001; Holzkamp, 2013; Schraube & Højholt, 2016; Silvonen, 2015; Valsiner, 1987)

Tila avautuu ja rajautuu
erilaisten arkeen liittyvien
elementtien kautta

PAIKKA JA
OSALLISUUDET

VUOROVAIKUTUS JA
KÄYTÄNTEET

KOKEMUS

(Peltola, 2022)

VUOROVAIKUTUS JA KÄYTÄNTEET

- Vuorovaikutustavat
- (Myös mm. ohjauksen orientaatiot)
- Rutiinit
- Toimintatavat
- Säännöt
- Tehtävät
- Vastuut, velvollisuudet

Niiden keskellä syntyy siis erilaisia tiloja toimijuudelle

(Dreier, 1999; 2003; Schraube & Højholt, 2016; Soini & Mäenpää, 2012)

PAIKKA JA KONTEKSTI

- ”Osallisuudet elämisen näyttämöillä” eli millaisia palasia ihmisen elämään ja arkeen kuuluu, millaisilla rajapinnoilla liikutaan jne.
- Konkreettiset olosuhteet ympärillä
- Materiaaliset elementit
- Paikalla ja osallisuudella on historia

Paikka määrittää sitä, millaisia käytänteitä on yhteensovittavana

”Arki on tällä hetkellä aika täyttä”

KOKEMUS

- Koetut vaatimukset ja ristiriidat
- Sisäistetyt aiemmat toimintatavat ja kulttuurit
- Niiden suhteuttaminen uusiin vaatimuksiin
- Kokemus vuorovaikutuksen käytänteistä
- ”Kokemuksen kietoutuminen ympäristön osiin, konkreettisiin olosuhteisiin”
- Kokemuksen muokkaaminen muuttamalla olosuhteita

(Valsiner, 1987; Vygotsky, 1994)

*”Oma kokemus
oli kyllä
toisenlainen”*

Lopuksi

- Tila opiskelijan oppimiselle ja toimijuudelle avautuvaa ja rajautuvaa tilaa voi tarkastella näiden kolmen tason kautta:
 - 1) Paikka ja konteksti, 2) vuorovaikutus ja käytänteet, 3) kokemus
- Kuinka paljon tukea, apua, ohjeita (eli **struktuuria**) kukin opiskelija tarvitsee?
- Minkä verran on **tilaa** havainnoida tai yrittää ja kokeilla itse?
- Miksi -kysymyksillä opiskelija pääsee toimintatapojen ja kulttuuristen elementtien äärelle: Onko niille sijaa? Kuinka niitä voi esittää siten, että ei vaikuta epäkohteliaalta tai kyseenalaistavalta?
- Toimijuuden vastavoimat: ylläpitäminen ja muuttaminen
- Monenlaista toimijuutta: ei vain aktiivista, intentionaalista ja odotusten mukaista toimintaa, vaan myös mm. sietäminen, odottaminen, kieltäytyminen, vastustaminen. On ylläpidettävä paljon, jotta on resursseja muutokseen, esim. sosiaaliset suhteet, ilmapiiri, rutiinit.

(Dreier, 1999; 2003; Holzkamp, 2013; Honkasalo, 2013; Mälkki, 2011; Schraube & Højholt, 2016; Silvonen, 2015; Valsiner, 1987)

Kirjallisuutta:

- Dreier, O. (1999). Personal trajectories of participation across contexts of social practice. *Outlines: Critical Practice Studies*, 1(1), 5–32.
- Dreier, O. (2003). *Subjectivity and social practice*. Aarhus, Denmark: University of Aarhus.
- El'konin, D. B. (2001). Symbolic mediation and joint action. *Journal of Russian and East European Psychology*, 39(4), 9–20. <https://doi.org/10.2753/RPO1061-040539049>
- Estola, E. & Tiilikka A. (2014). Äidit paikkatietoisina kasvattajina pohjoisessa kylässä. Teoksessa E. K. Hyry-Beihammer, M. Hiltunen & E. Estola (toim.), *Paikka ja kasvatustyö* (s.55–77). Rovaniemi.
- Schraube, E., & Højholt, C. (2016). *Psychology and the conduct of everyday life*. London, United Kingdom: Routledge.
- Mälkki, K. (2011). *Theorizing the nature of reflection*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Peltola, M. (2022). *Structured fabrics of everyday life. Subject-scientific perspective on maintaining and changing life conditions in learning contexts of adulthood*. Oulu: Oulun yliopisto.
- Soini, H., & Mäenpää, M. (2012). *Konsultatiivinen menetelmä ja ohjauksellisen työtteen vakiinnuttaminen opetus- ja kasvatustyössä*. Oulu: Tehostetun ja erityisen tuen kehittämisverkosto.
- Valsiner, J. (1987). *Culture and the development of children's action: A cultural-historical theory of developmental psychology*. Chichester, United Kingdom: John Wiley & Sons.
- Holzkamp, K. (2013b). What could a psychology from the standpoint of the subject be? Teoksessa E. Schraube & U. Osterkamp (toim.), *Psychology from the standpoint of the subject: Selected writings of Klaus Holzkamp* (s. 46–59). London, United Kingdom: Palgrave Macmillan.
- Honkasalo, M.-L. (2013). Katveessa: Pieni toimijuus kriittisenä avauksena toiminnan teoriaan. *Tiede & Edistys*, 38(1), 42–61.
- Vygotsky, L. S. (1994). The problem of the environment. In R. Van der Veer & J. Valsiner (Eds.), *The Vygotsky reader* (pp. 338–354). Oxford, United Kingdom: Blackwell.
- Silvonen, J. (2015). Toiminta ja suhteet: Neljä fragmenttia toimijuudesta. [Action and relations: Four fragments on agency] In: P. A. Kauppila, J. Silvonen & M. Vanhalakka-Ruoro (Eds.), *Toimijuus, ohjaus ja elämäntilanne* (pp. 3–15). Joensuu, Finland: University of Eastern Finland.